



De ethische imperatief van robuust beleid

2013/22

12 | 06 | 2013



MENSEN



WELVAART



BESCHERMING



Ivan Van de Cloot
Hoofdeconoom
Itinera Institute

Recent halveerde het Internationaal Muntfonds zijn groeivoorspellingen voor de Duitse economie. Nu de essentie van voorspellingen is dat ze een grote mate van onzekerheid bevatten. Dat ze dus regelmatig bijgesteld zullen worden, is te verwachten.

Ondertussen is echter wel iets bovengespit dat opmerkelijker is. Er zijn namelijk anderhalf miljoen meer Duitsers dan eerder berekend. U hebt het goed begrepen. Het gaat deze keer niet over een voorspelling voor de toekomst maar het huidige bevolkingsaantal. Nu alles is relatief. 80,2 miljoen inwoners is inderdaad anderhalf miljoen minder dan eerder gedacht, maar het is 'slechts' een afwijking van 1,8%. Het wijst er ons nog meer eens op dat naast de cijfers zelf het even belangrijk is om een inzicht te hebben op de betrouwbaarheid ervan.

In de eerste plaats moeten we de vraag stellen of er een systema-

tische afwijking in één richting plaatsvindt. Dit is nogal eens het geval bij groeivoorspellingen van sommige overheidsinstellingen. Dat kan erg pijnlijk zijn als daar dan ook gevolgen aan vasthangen over het al dan niet bereiken van begrotingsdoelstellingen. Om daaraan iets te verhelpen heeft de Europese overheid een sanctiemechanisme ontwikkeld dat specifiek voorziet in een boete voor het manipuleren van cruciale parameters.

Het is echter vooral belangrijk om naast de puntschatting ineens rekening te houden met het betrouwbaarheidsinterval daarrond. Het is iets helemaal anders om over een groeiraming te spreken van 2% met een betrouwbaarheidsinterval waarbij in 90% van de gevallen de groei tussen de 1,5% en 2,5% uitkomt dan een interval van twee keer die omvang. Het probleem situeert zich evengoed bij de gebruiker van statistieken als bij de verschaffer ervan. Mensen hechten graag belang aan

“ *Een even belangrijke les is dat beleid best gebaseerd is op principes van risicobeheer in een wereld van fundamentele onzekerheid.* ”

zekerheden zelfs als die feitelijk een illusie zijn. Zeker als het over belangrijke zaken gaat zoals de toekomst van ons onderwijs mogen we toch verwachten dat de interpretatie van wetenschappelijke bevindingen in het politieke besluitvormingsproces op een verantwoorde wijze zal gebeuren. Uiteraard is het legitiem om in de politiek keuzes ook te baseren op ideologische standpunten maar dat is geen excuus om de wetenschappelijke evidentie bewust verkeerd voor te stellen. Ik zou graag een pleidooi houden voor meer eerlijkheid op dit vlak, hoe naïef misschien ook.

Een even belangrijke les is dat beleid best gebaseerd is op principes van risicobeheer in een wereld van fundamentele onzekerheid. Een goede beslisser beseft dat hij er voor moet waken dat zijn beleid geen rampzalige gevolgen kan hebben als een aantal premissen anders blijken uit te draaien. We spreken klassiek in dit verband van “robuuste” beslissingen. Dit is zeker een ethische

vereiste in het geval van systeemkritische aangelegenheden. Een nieuwe regelgeving voor de banksector laat zich bijvoorbeeld niet leiden door het tegenargument dat ze eventueel kan impliceren dat de economische groei er een fractie lager door zou liggen. Het niet willen betalen van een verzekeringspremie voor het vermijden van onheil zoals we net gekend hebben in de bankencrisis is immers een totaal onverantwoorde daad. Dat dit op het individuele vlak gebeurt is al pijnlijk maar voor het maatschappelijk beleid hebben we toch de plicht om de lat een stuk hoger te leggen. Te vaak zoeken maatregelen de Heilige Graal van het ‘optimaliseren’. Een ingenieur zal echter bij het bouwen van een brug niet proberen om zoveel mogelijk materiaal uit te sparen in een ‘optimaliseringsstrategie’ maar zich inbeelden wat de zwaarste vrachtwagen is die er kan passeren en dan de brug nog 40% sterker maken. Hier kunnen we lessen uit trekken voor zowel het onderwijsdebat als voor financiële hervormingen.

Ivan Van de Cloot

Hoofdeconoom Itinera Institute, een onafhankelijke denktank voor duurzame economische groei en sociale bescherming

Voor duurzame economische groei en sociale bescherming.



ONAFHANKELIJKE DENKTANK

KLARE IDEEËN, KLAAR VOOR ACTIE

Itinera Institute VZW

Leopold II Laan 184d B-1080 Brussel
T +32 2 412 02 62 - F +32 2 412 02 69

info@itinerainstitute.org
www.itinerainstitute.org

Verantwoordelijke uitgever: Marc De Vos, Directeur